

## **Pedagogisch beleidsplan**

1. Inleiding
2. Visie
3. Pedagogische doelstelling
  - 3.1 Waarborgen emotionele veiligheid
  - 3.2 Ontwikkelen van de persoonlijke competenties
  - 3.3 Ontwikkelen van de sociale competenties
  - 3.4 Normen en waarden
4. Stimuleren ontwikkelingsgebieden
  - 4.1 De motorische ontwikkeling
  - 4.2 De cognitieve ontwikkeling
  - 4.3 De sociaal-emotionele ontwikkeling
  - 4.4 De creatieve ontwikkeling
5. De gastouder
  - 5.1 Eisen aan de gastouder
  - 5.2 Eisen aan de opvanglocatie
  - 5.3 Maximaal op te vangen kinderen
6. Werkwijze gastouderbureau TiB
  - 6.1 Koppeling gastouder-ouder(s)
  - 6.2 Veiligheid
  - 6.3 Begeleiding



## 1. Inleiding

Gastouderbureau Thuis in Balans (TiB) houdt zich bezig met de bemiddeling tussen ouders en gastouders voor kleinschalige kinderopvang en zorgt voor de verdere begeleiding van gastouders die kinderen opvangen in de leeftijd van 0 tot 13 jaar. TiB is een kleinschalig gastouderbureau en kent hierdoor zijn gastouders goed. Veel gastouders zijn al jarenlang aangesloten bij TiB waardoor de samenwerking vertrouwd is.

Met de Wet Kinderopvang die per januari 2005 is ingegaan, worden er diverse kwaliteitseisen gesteld aan de gastouderopvang. Een van deze kwaliteitseisen is dat ieder gastouderbureau een pedagogisch beleidsplan heeft, waarin de uitgangspunten en de werkwijze die worden gehanteerd bij de omgang met kinderen en bij de opvoeding staan beschreven.

In dit pedagogisch plan wordt uitgebreid ingegaan op de visie van Gastouderbureau TiB over het opvangen van kinderen en hoe wij het kind in een huiselijke en veilige sfeer opvang willen bieden bij onze gastouders.

## 2. Visie

De afkorting TiB staat voor Thuis in Balans. De balans, het evenwicht voor een kind, loopt als een rode draad door de organisatie heen. Gastouderbureau TiB staat voor 'Samen zorgen, flexibel en vertrouwd!' waarbij kwaliteit, servicegerichtheid en een persoonlijke benadering vanzelfsprekend zijn. TiB en de aangesloten gastouders vinden het belangrijk om opvang te bieden waar zowel de ouders, het kind en de gastouder zich thuis bij voelen. Er wordt een "Thuis" gecreëerd waar een kind zichzelf mag zijn en zich mag ontwikkelen tot wie hij wil zijn. We zorgen samen waarbij het welbevinden en de ontwikkeling van het kind voorop staat en zo is "thuis in balans".

De belangrijkste opdracht voor de gastouder is dat zij verantwoord omgaat met haar opvangkinderen tijdens de opvang. Kinderen hebben plezier, maar zij mogen ook boos of verdrietig zijn. Ze voelen zich vertrouwd en op hun gemak bij de gastouder. Ieder kind krijgt de kans om alles te leren wat hij nodig heeft om een aardig, sterk en sociaal mens te worden.

De belangrijkste opdracht van het gastouderbureau is om de pedagogische kwaliteit van de opvang te bewaken. TiB werkt vanuit het belang van de kinderen en helpt de gastouders en ouders door te zorgen dat de opvang een goede start maakt. De opvangsituatie wordt gevolgd, begeleid en ondersteund zowel op pedagogisch als op zakelijk gebied. Het gastouderbureau heeft intensief contact met de gastouders om dit te bewerkstelligen. Veel werk wat het gastouderbureau verricht is achter de schermen zodat de gastouder zich voornamelijk bezig kan houden met haar passie: het opvangen van het kind.

### **3. Pedagogische doelstelling**

In dit pedagogische beleid wordt uitgegaan van de vier opvoedingsdoelen van professor Marianne Riksen-Walraven. Deze theorie is de basis waarop de Wet Kinderopvang is gebaseerd. In de Wet Kinderopvang staat dat gastouderopvang aan ieder kind de kans moet geven om zich veilig en gezond te ontwikkelen. Deze vier doelen geven steun aan een kind om zich goed te kunnen ontwikkelen. Iedere gastouder heeft de verantwoordelijkheid om op haar eigen respectvolle wijze voor deze steun te zorgen.

#### **3.1 Waarborgen van de emotionele veiligheid**

Het is voor een kind heel belangrijk om zich bij de gastouder veilig en thuis te voelen. Als een kind zich onveilig voelt staat het niet open om te spelen en te leren. Het gevoel van veiligheid in de gastouderopvang wordt bepaald door de gastouder, de ruimte/omgeving en het contact met andere kinderen. Het kind moet zich bij de gastouder vrij voelen om zijn emoties, zoals verdriet, boosheid, angst en blijdschap aan de gastouder te tonen en met de gastouder te delen. Basis is het ontwikkelen van een stabiele vertrouwensrelatie tussen kind en gastouder, maar ook tussen ouders en gastouder.

De gastouder doet dit bijvoorbeeld door:

- Een sfeer van veiligheid en vertrouwen te creëren door in ieder geval de basisbehoeften over te nemen, zoals eten, drinken, knuffelen en troosten. Tijdens de wenperiode is het belangrijk dat er veel aandacht wordt besteed aan deze basisbehoeften, zodat het kind goed gehecht raakt aan de gastouder;
- De gastouder probeert altijd zoveel mogelijk het schema van het kind van thuis over te nemen. Maar, omdat er vaak meerdere kinderen zijn, met een ander schema thuis, moet de gastouder een middenweg vinden. De gastouder heeft ook nog haar eigen ideeën over de daginvulling en regels. Voor het kind wordt de daginvulling en regels duidelijk uitgelegd, zodat hij weet waar hij aan toe is;
- Het kind de ruimte te bieden om zichzelf te zijn en ook om emoties te laten zien. Hierop reageert de gastouder positief zodat het kind weet dat het serieus genomen wordt en begrepen voelt. Het kind voelt zich hierdoor veilig bij de gastouder;
- Warmte, veiligheid en geborgenheid te bieden door bijvoorbeeld het knuffelen van het kind.

#### **3.2 Ontwikkelen van de persoonlijke competenties**

Het ontwikkelen van persoonlijke competenties gebeurt vaak vanuit het kind zelf, door spel en onderzoek, het ontdekken van de wereld om hem heen. Het is daarom belangrijk dat kinderen de mogelijkheid krijgen persoonlijkheidskenmerken als zelfstandigheid, zelfredzaamheid, zelfvertrouwen, flexibiliteit en creativiteit te ontwikkelen. Dit stelt hen namelijk in staat allerlei problemen op de juiste manier aan te pakken en zich goed aan te passen aan veranderende omstandigheden. De gastouder moet weten op welke manieren zij een kind hierin kan stimuleren. Veelal gebeurt dit spontaan en intuïtief.

De gastouders doen dit bijvoorbeeld door:

- De kinderen zelf laten kiezen welke activiteiten ze willen doen, omdat dit de zelfstandigheid stimuleert. De gastouder houdt hierbij wel in de gaten of de zelfgekozen activiteit past binnen de eigen mogelijkheden van het kind. Belangrijk is dat het kind alleen leert spelen of iets samen met de andere kinderen doet. Ook kan de gastouder samen met het kind spelletjes of andere activiteiten doen;
- Te stimuleren om vol te houden en door complimenten te geven voor de inzet als een bepaalde vaardigheid nog te moeilijk is;
- Het aanbieden van verschillende materialen en wisselende activiteiten door de gastouder stimuleert de creativiteit van de kinderen. Tevens laat ze de kinderen zelf bedenken wat ze willen doen. Maar creativiteit is niet alleen het bedenken van een activiteit of knutselwerk, ook het oplossen van een “probleemsituatie” bijvoorbeeld verveling is creativiteit;
- Gelegenheid te bieden voor eigen initiatief en het stimuleren van de ontdekking van eigen persoonlijkheidskenmerken zoals zelfvertrouwen en interesse;
- Het kind verantwoordelijkheid te geven om mee te denken, mee te praten en mee te beslissen.

### **3.3 Ontwikkelen van de sociale competenties**

Voor kinderen is het omgaan met andere kinderen een belangrijke manier om sociale competenties te ontwikkelen. Door het leren van sociale competenties (goed kunnen communiceren, samenwerken, anderen helpen, conflicten voorkomen en oplossen) geef je aan kinderen de kans om zich te ontwikkelen tot personen die goed kunnen functioneren in de samenleving. De gastouder begeleidt, volgt en beïnvloedt het kind in zijn sociale groei. Het begeleiden en leren op sociaal gebied gebeurt door voorbeeldgedrag en duidelijke gedragsregels die het kind begrijpt.

De gastouder kan dit op de volgende manieren doen:

- Kinderen moeten plezierig met elkaar om kunnen gaan. Door af en toe een aai over de bol te geven en samen met de kinderen plezier te hebben, kunnen kinderen leren om op een positieve manier met elkaar om te gaan;
- Het kind leren om zijn gedrag af te stemmen op jongere en oudere kinderen. Het kind leert om te wachten, om anderen te helpen, om samen te werken en om voor zichzelf op te komen waarbij dit niet ten koste van een ander gaat;
- Samen spelen en samen delen: kinderen spelen de hele dag door. Samen delen is iets dat af en toe wel moeilijk kan zijn voor de kinderen;
- Het stimuleren van vriendschap, kameraadschap en samenwerking onder de kinderen onderling;
- Het kind te leren om te gaan met ruzie tussen kinderen, de reden voor de ruzie te vinden en op te lossen, afhankelijk van de situatie en de leeftijd van het kind.

### **3.4 Normen en waarden**

Bij de gastouder hoeven niet dezelfde normen en waarden te gelden als bij het gezin van het kind. Toch is er ruimte voor de normen en waarden van de gezinnen van de gastkinderen. Belangrijk is om de verschillen bespreekbaar te maken en afspraken te maken hoe daar bij de gastouder mee om wordt gegaan. Uitgangspunt is respect te hebben voor elkaar. Tijdens de opvang krijgt een kind te maken met andere gewoontes en afspraken dan hij vanuit thuis kent. Het leert dat een andere kinderen soms andere regels en gewoontes hebben dan hij gewend is. Een kind leert bij de gastouder dat het mogelijk is om met verschillende regels om te gaan en dat anders zijn niet gelijk raar is; het leert dat anders zijn juist leuk en spannend kan zijn. De gastouder is een rolmodel. Door haar reacties ervaren kinderen de grenzen van goed en slecht, van anders en van mogen en moeten.

De gastouder doet dit bijvoorbeeld door:

- Het hanteren van de meest belangrijke waarden en normen, zoals: eerlijk zijn, medeleven hebben en afspraken nakomen;
- Het hebben van duidelijke regels en deze als leidraad aanhouden. Uiteraard moeten er uitzonderingen gemaakt kunnen worden. Per keer wordt de situatie bekeken en maakt de gastouder een afweging ten gunste van het kind;
- Het besteden van aandacht aan officiële en religieuze feestdagen in overleg met de ouders. Ook het besteden van aandacht aan de verjaardag, wordt als persoonlijke waardering van een kind gezien;
- De kinderen te leren respect te hebben voor elkaar en elkaars spullen, (geloofs)overtuigingen en inspanningen.
- Met het kind dagelijks naar buiten te gaan indien het weer dit toelaat. Buiten kun je een kind veel bijbrengen over de natuur en hoe je respectvol met de natuur omgaat.

## **4. Ontwikkelen stimuleringsgebieden**

Naast de 4 opvoedingsdoelen houdt de gastouder ook rekening met de verschillende ontwikkelingsgebieden. Ieder kind ontwikkelt zich in een eigen tempo en zal zich op het ene gebied wat sneller en beter ontwikkelen dan op een ander gebied. Dat maakt ieder kind ook uniek en bijzonder. De gastouder begeleidt, volgt en stimuleert het kind in zijn ontwikkeling en houdt de ouders op de hoogte van zijn ontwikkelingen.

### **4.1 De motorische ontwikkeling**

Dit betreft de groei van het lichaam; de spierontwikkeling en ontwikkeling van de zintuigen. Bij de spierontwikkeling wordt onderscheid gemaakt tussen grove en fijne motoriek. De grove motoriek: bewegingen van armen en benen zoals trappelen, kruipen, lopen, springen en fietsen. De fijne motoriek: alle kleine bewegingen van handen, vingers en tenen zoals grijpen, vasthouden, kleine kraaltje oppakken en knippen. De gastouder houdt zorgvuldig in de gaten hoe ver de lichamelijke ontwikkeling van het kind is gevorderd. Het kind krijgt voldoende ruimte om te kunnen klauteren, kruipen en springen. Ook het speelgoed dat de gastouder in huis heeft, is op de ontwikkeling en ontplooiing van de lichamelijke

mogelijkheden van het kind afgestemd. Voor een baby is dit ander materiaal dan bijv. voor een kleuter.

#### **4.2 De cognitieve/verstandelijke ontwikkeling**

Dit is de ontwikkeling van het denken, het leren, het geweten en de taalontwikkeling. Door het aanbieden van gerichte activiteiten zoals puzzels, constructiemateriaal, spelletjes, etc. wordt de cognitieve ontwikkeling gestimuleerd. De gastouder bepaalt aan welke spelletjes en speelgoed een kind toe is en stimuleert het kind bij het spelen hiermee. Als je bijv. puzzelt met de kinderen begin dan met 4 stukjes, dan 8 stukjes, etc. Het moet een uitdaging zijn voor de kinderen, maar ook weer niet te moeilijk, anders willen ze er niet aan beginnen. Ook door in te gaan op vragen van het kind en uitleg te geven van wat een kind ziet en meemaakt, stimuleert de gastouder de cognitieve ontwikkeling van een kind. De taalontwikkeling van het kind wordt bevorderd door met het kind te praten, te lezen, plaatjes te kijken en te zingen.

#### **4.3 De sociaal-emotionele ontwikkeling**

Dit is de ontwikkeling van het gevoelsleven; de omgang met andere kinderen, van het bewust worden van zijn plaats in het gezin, bij vriendjes, etc. Voor een goede sociaal-emotionele ontwikkeling is het belangrijk dat een kind zich veilig voelt. De gastouder begeleidt, volgt en beïnvloedt het kind in zijn sociale en emotionele groei. Het kind krijgt bijv. aandacht als het verdrietig is en zijn vreugde wordt gedeeld. Geef kinderen de ruimte om hun emoties te ervaren en te uiten. Leid ze niet direct af, maar laat ze ervaren dat ze veilig kunnen laten zien wat ze voelen. Als een kind bijv. boos is, mag hij best op de grond stampen tot hij zijn boosheid kwijt is. Benoem daarna dat je zag dat hij/zij erg boos was, bij een ouder kind kun je vragen waarom hij/zij boos was en samen proberen een oplossing te zoeken. In de ontwikkeling van sociale vaardigheden speelt de gastouder een actieve rol. De gastouder laat hierin voorbeeldgedrag zien en belooft gewenst gedrag van kinderen.

#### **4.4 De creatieve ontwikkeling**

Dit is de ontwikkeling van de fantasie en creativiteit; van het verzinnen van rollenspelen, fantaseren, knutselen, schilderen, zingen, dansen, etc. Creatief spel stimuleert de fantasie en vormt een manier om emoties en gevoelens te uiten. De gastouder stimuleert daarom het kind lekker bezig te zijn met verschillende materialen en spelletjes. In de eerste levensmaanden zullen dit voornamelijk kennismakingsspelletjes zijn waarbij het kind zijn eigen lichaam leert kennen en de coördinatie tussen oog en hand ontwikkelt. Denk bijv. aan een baby die zijn eigen handjes bekijkt, kiekeboespelletjes, etc. Vanaf ongeveer een half jaar krijgt het kind ook aandacht voor allerlei dingen van verschillende vorm, kleur en materiaal. De gastouder laat het kind kennis maken met verschillende materialen, vormen en kleuren, door dingen te laten bekijken, aanraken en voelen. Laat kinderen bijv. spelen met klei, water, zand, verkleedspullen, poppen, etc. Zodra kinderen zich kunnen verplaatsen in een ander, beginnen ze ook met rollenspelen.

## 5. De gastouder

Het werken als gastouder brengt veel verantwoordelijkheden met zich mee. In de gastouderopvang vang je kinderen niet alleen op; je voedt ze ook op. Daarnaast heeft de gastouder ook een signaalfunctie. De kwaliteit van de opvang hangt daarom voor een groot gedeelte van de gastouder af. Ouders moeten er zeker van kunnen zijn dat hun kind in goede handen is tijdens hun afwezigheid.

### 5.1 Eisen aan de gastouder

Vanaf januari 2010 zijn de regels en eisen ten aanzien van de gastouderopvang aangescherpt. Alle gastouders die werken voor Gastouderbureau TiB zijn uitgebreid gescreend op onderstaande punten:

- De gastouder is tenminste 21 jaar;
- De gastouder is in bezit van een MBO2 diploma Helpende (Zorg) Welzijn of een ander diploma of certificaat dat aan de eisen voldoet;
- De gastouder is in bezit van een geregistreerd certificaat Eerste Hulp aan Kinderen van het Oranje Kruis;
- De gastouder heeft een verklaring omtrent het gedrag voor zichzelf, de partner, volwassen inwonende kinderen en structureel aanwezige personen;
- De gastouder is ingeschreven in het personenregister Kinderopvang net als eventuele partner, volwassen inwonende kinderen en structureel aanwezige personen;
- De gastouder is verplicht mee te werken aan de jaarlijkse risico-inventarisatie;
- De gastouder is verplicht mee te werken aan de controle door de GGD in de woning waar de kinderen worden opgevangen;
- De gastouder is bereid deel te nemen aan thema-avonden te volgen;
- De gastouder is telefonisch bereikbaar;
- De gastouder is lichamelijk en geestelijk gezond;
- De gastouder is niet ontheven of ontzet uit het ouderlijke gezag en heeft geen eigen kinderen die onder toezicht staan;
- De gastouder moet de Nederlandse taal goed kunnen spreken en verstaan;
- De gastouder is AVP of AVB verzekerd (verplicht);
- De gastouder is in het bezit van een mede-inzittendenverzekering (bij gebruik van auto);
- In de woning waar de opvang van de kinderen plaatsvindt, mag nooit gerookt worden;
- De gastouder beschikt over een kindvriendelijke houding en over vaardigheden die zijn vereist met het oog op de omgang met kinderen.

### 5.2 Eisen aan de woning van de gastouder

De omgeving waarin het kind wordt opgevangen moet veilig en hygiënisch zijn. Aan de opvanglocatie van de gastouder worden daarom de volgende eisen gesteld:

- Het huis en de eventuele tuin van de gastouder zijn veilig en hygiënisch;



- In huis is voldoende ruimte om te spelen, te eten en te slapen (uitgangspunt minimaal 3m<sup>2</sup>-4m<sup>2</sup> per kind en kinderen tot 1,5 jaar een aparte slaapruijnte);
- Er is gelegenheid om veilig buiten te spelen (uitgangspunt minimaal 3m<sup>2</sup> per kind);
- De huisdieren lijken volledig te vertrouwen, de gastouder laat kinderen nooit alleen met de huisdieren;
- In het huis van de gastouder wordt niet gerookt;
- In het huis van de gastouder is op elke verdieping een rookmelder aanwezig.

### **5.3 Maximaal op te vangen kinderen**

Bij de gastouder mogen per dag maximaal zes kinderen inclusief eigen kinderen tot 10 jaar aanwezig zijn. De gastouder mag maximaal vijf kinderen onder de 4 jaar opvangen. Er mogen maximaal 4 kinderen van 0 en 1 jaar tegelijk aanwezig zijn waarvan maximaal 2 kinderen onder de 1 jaar.

Op het moment dat een gastouder meer dan drie kinderen in de opvang heeft, moet de gastouder een achterwacht hebben. De achterwacht is binnen 15 minuten aanwezig bij calamiteiten.

## **6. Werkwijze gastouderbureau**

Het pedagogisch beleidsplan is het uitgangspunt voor de werkwijze van Gastouderbureau TiB. Van de gastouders wordt gevraagd om volgens dit pedagogisch beleidsplan te werken en hier op eigen wijze invulling aan te geven. De ouders moeten zich hier uiteraard ook in kunnen vinden.

### **6.1 Koppeling gastouder-ouders**

Aan de hand van de verkregen informatie tijdens een intakegesprek met de ouder(s) zoekt TiB naar een geschikte gastouder. Als er een gastouder is gevonden, vindt er een koppelingsgesprek plaats in het huis van de gastouder. Tijdens dit gesprek kunnen de ouder(s) en de gastouder elkaar vragen stellen en informatie uitwisselen. Vanuit TiB wordt er, daar waar nodig, sturing aan het gesprek gegeven.

Als het klikt tussen beide partijen kan de opvang beginnen. Allereerst volgt er een proefperiode van 6 weken waarin de gastouder en het kind aan elkaar kunnen wennen. Na afloop van deze periode wordt er geëvalueerd en bekeken of de opvang gecontinueerd gaat worden. Daarnaast wordt er jaarlijks een evaluatiegesprek gepland tussen ouder, (gastouder) en TiB.

### **Veiligheid**

Gastouderbureau TiB bezoekt minimaal 2 keer per jaar de gastouder. Bij een van deze bezoeken zal de risico-inventarisatie gezondheid en veiligheid uitgevoerd worden. Er wordt dan gekeken hoe het in het huis van de gastouder gesteld is met de veiligheid en hoe de





gastouder met de opvangkinderen omgaat. Hiervan wordt jaarlijks een plan van aanpak gemaakt dat inzichtelijk is voor de ouders.

Ook heeft TiB een Protocol Kindermishandeling en grensoverschrijdend gedrag. Dit protocol wordt regelmatig onder de aandacht gebracht bij de gastouders. Tevens is elke gastouder in bezit van een geregistreerd certificaat Eerste Hulp aan Kinderen van het Oranje Kruis. Jaarlijks wordt er een herhalingscursus aangeboden om de kennis up to date te houden.

### **6.3 Begeleiding**

Op het gebied van de inhoudelijke en zakelijke kant van de opvang adviseert, ondersteunt, controleert en begeleidt Gastouderbureau TiB zowel de ouders als gastouders. Hierbij is het belangrijk om een goede samenwerking te bewerkstelligen. De basis hiervoor is: respect voor elkaar hebben, open en eerlijk zijn bij het bespreken van zaken en duidelijke afspraken maken. Er is vooral met de gastouders veel onderling contact. De lijntjes zijn kort en er is naast de professionele relatie ook ruimte voor een persoonlijk praatje.

Standaard worden er richting de gastouders en ouders onderstaande documenten gecommuniceerd via de website of het administratiesysteem Portabase:

- Overeenkomsten;
- Richtlijnen;
- Pedagogisch beleidsplan;
- Protocol Kindermishandeling en grensoverschrijdend gedrag;
- Handboek voor gastouders;
- Klachtenreglement;
- Informatie over oudercommissie;
- Privacy policy.

Tenslotte staat Gastouderbureau TiB de gastouders en ouders graag te woord over allerlei vragen op het gebied van kinderopvang.

Gastouderbureau TiB

Telefoonnr.: 06-23965571

E-mail: [henriette@gobtib.nl](mailto:henriette@gobtib.nl)

Website: [www.gobtib.nl](http://www.gobtib.nl)